Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta

Seminární práce ze Základů firemních financí

Téma: **Krátkodobé a dlouhodobé financování podniku**

Zpracovaly:
Lucie Šmerdová
Magdaléna Orszuliková
Jana Palacká

Datum prezentace: 21.4.2004

OBSAH:

1 ÚVOD 3

2 FINANCOVÁNÍ PODNIKU 4

2.1 POJEM A ČLENĚNÍ FINANCOVÁNÍ 4
2.2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ 4

3 KRÁTKODOBÉ FINANCOVÁNÍ 5

3.1 ZDROJE FINANCOVÁNÍ 5
3.2 FORMY KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ 6
3.2.1 Obchodní úvěr 6
3.2.2 Krátkodobé bankovní úvěry 6
3.2.3 Ostatní zdroje financování oběžného majetku 8

4 DLOUHODOBÉ FINANCOVÁNÍ 10

4.1 ODPISY JAKO INTERNÍ ZDROJ FINANCOVÁNÍ 10
4.1.1 Metody odepisování 10
4.1.2 Odpisová politika v ČR v současném období 11
4.2 PODNIKOVÝ ZISK A FAKTORY JEHO RŮSTU 11
4.3 ZDANĚNÍ ZISKU A NEROZDĚLENÝ ZISK 12
4.4 EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ INVESTIC 13
4.5 LEASINGOVÉ FINANCOVÁNÍ 13

5 ZÁVĚR 15

5.1 SHRNUTÍ 15
5.2 OTÁZKY K OPAKOVÁNÍ 15

LITERATURA A ZDROJE ČERPÁNÍ INFORMACÍ: 15

1 Úvod

Financování firmy je nedílnou součástí úspěšného fungování každého podniku. Je důležité, aby podniky věděly o všech svých možnostech získání finančních zdrojů, znaly výhody i nevýhody jednotlivých variant.

V kapitole financování podniku se zabýváme charakteristikou financování, jeho členěním dle různých hledisek a finančním řízením.

Následující kapitola je zaměřena na krátkodobé financování podniku, na jeho zdroje a formy mezi něž patří krátkodobé obchodní úvěry, krátkodobé bankovní úvěry a ostatní krátkodobé zdroje.

Kapitola dlouhodobé financování je zaměřena na popis jednotlivých dlouhodobých zdrojů financování jako jsou akcie, obligace a leasing.

2 Financování podniku

2.1 Pojem a členění financování

Financováním obecně označujeme získávání a rozdělování fondů. Slouží k zabezpečení podnikatelské pozice a rozvoji podniku. V malých firmách má financování na starosti sám majitel, ve větších hlavní účetní a ve velkých firmách to je finanční ředitel s celým štábem finančních manažerů.

Činnost podniku je vždy spojena s penězi a s jejich pohybem. **Je třeba vědět:**
- kolik máme vlastního kapitálu a jak ho umístit.
- kolik potřebujeme cizího kapitálu a jak ho získat (forma, podmínky).
- kolik potřebujeme kapitálu na realizaci podnikatelského záměru a jaká bude jeho výnosnost.
- kolik kapitálu musí být v pohotovosti (rezervy).

Existuje několik hledisek, podle kterých se může financování v podniku klasifikovat.

1. Podle původu kapitálu
   a) ***vnitřní (interní) financování*** – zdrojem kapitálu je podniková hospodářská činnost
   b) ***vnější (externí) financování*** – zdrojem je financování z vlastních zdrojů (př. vklady zakladatelů), financování z cizích zdrojů (př. půjčky, obligace), leasing, faktoring, …

2. Podle pravidelnosti financování
   a) ***financování běžné*** – peníze jsou vynakládány na běžný provoz podniku
   b) ***financování mimořádné*** – např. při zakládání podniku, rozšiřování podniku, likvidaci podniku, atd.

3. Doby využitelnosti
   a) ***krátkodobé*** - do 1 roku; vyšší úrok, financování oběžných aktiv.
   b) ***dlouhodobé*** - pro řešení strategických cílů, razeno z vlastních i cizích zdrojů.

2.2 Finanční řízení

Finanční řízení = cílevědomé usměrňování finančních operací**;** spočívá v získávání peněz (s malými náklady) a jejich účelné a hospodárné investování.

Úkoly:
1. ***získávat kapitál.***
2. ***rozhodovat o jeho umístění*** (hlavně o rozdělení zisku).
3. ***řídit finanční stránku podnikových činností*** (předpovídat, plánovat, analyzovat, zjišťovat, kontrolovat).

Cíl: ***zvyšování finančních zdrojů*** (› vliv na hospodaření › vliv na tržní hodnotu firmy).

Předmět:
1. určení potřeby peněz a možnosti jak je získat.
2. řízení daní.
3. vztahy s investory (banky apod.).
4. úvěrová politika.
5. platební schopnost a likvidita.
6. zajištění proti ztrátám (pojištění apod.).

3 Krátkodobé financování

3.1 Zdroje financování

Ač se v názvu hovoří o financování krátkodobém, probíhá neustále, permanentně. Ke krátkodobému financování se zpravidla přistupuje za dvou hledisek:

a) Z hlediska zdrojů jde o financování majetku podniku z krátkodobých zdrojů
b) Z hlediska objektu financování jde o financování krátkodobého majetku

Spojíme-li tyto přístupy, lze krátkodobým financováním chápat financování oběžného majetku z krátkodobých zdrojů (kapitálu). Tento systém lze označit za základní, výchozí. Toto je situace spíše teoretická, v praxi výjimečná. V praxi se můžeme setkat s tím, že oběžný majetek je financován částečně dlouhodobými zdroji, nebo krátkodobé zdroje kryjí částečně i stálá aktiva. Tyto přístupy označujeme jako modifikované systémy A,B.

Oběžný majetek jsme charakterizovali jako krátkodobý a jeho financování jako krátkodobé. Ve skutečnosti je však jeho část v podniku přítomna trvale. Tato část představuje tedy trvalý (stálý, permanentní) oběžný majetek. Část oběžného majetku představující tuto výši je přechodným (fluktuujícím) oběžným majetkem. Příkladem může být např. pojistná zásoba, která je v podniku vázána permanentně. Důsledkem trvalé výše oběžného majetku pro jeho financování je možnost a ekonomická účelnost používání dlouhodobých zdrojů na jeho krytí a na financování jeho přírůstků.Tuto modifikaci systému může označit jako modifikovaný systém C.

Schematicky to lze vyjádřit následovně:

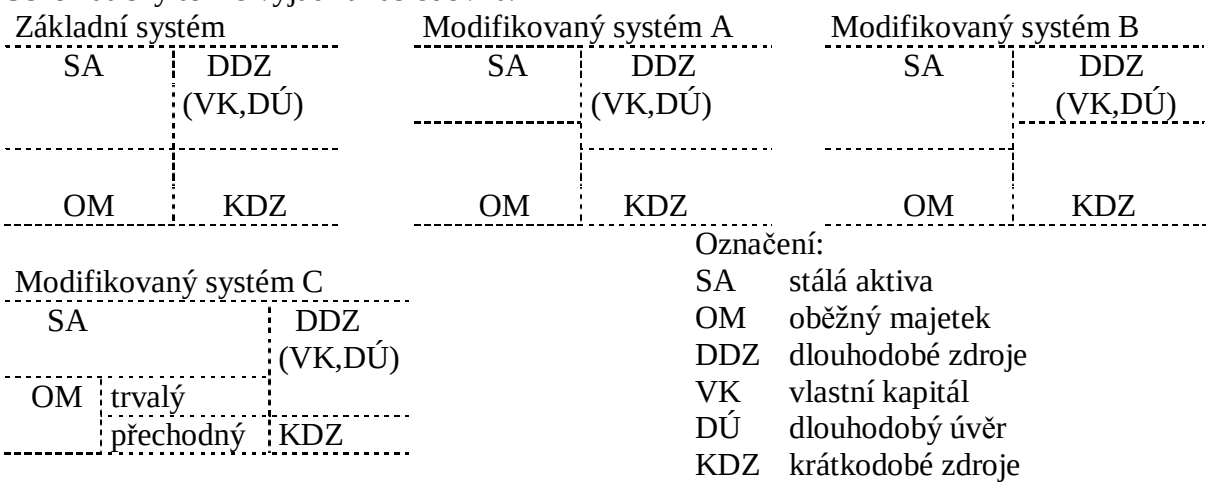

Příklad:

Máte k dispozici následující údaje o společnosti:

Stálá aktiva	900 tis. Kč	Vlastní kapitál	500 tis. Kč
Oběžný majetek	600 tis. Kč	Dlouhodobé závazky	300 tis. Kč
- z toho trvalý	400 tis. Kč	Krátkodobé závazky	700 tis. Kč

Úkoly: 1. O jaký systém financování se jedná
2. Zhodnoťte tento systém a navrhněte even. změnu. Podle vašich představ přetransformujte tento systém na jiné; zvažte reálnost a předpoklady těchto možností.

Řešení:

1. Jestliže si uvedené údaje porovnáme s uvedenými systémy je zřejmé, že společnost užívá při krátkodobém financování modifikovaný systém B, kdy tedy část stálých aktiv (100 tis. Kč) je kryto z krátkodobých zdrojů.

Stálá aktiva	900	Vlastní kapitál	500
		Dlouhodobé závazky	300
Oběžná majetek	600	Krátkodobé závazky	700

2. Pokud je známo rozčlenění oběžného majetku na trvalý a přechodný je vhodné přetransformovat krátkodobé financování na modifikovaný systém C. A to tak, že trvalý oběžný majetek bude kryt z dlouhodobých zdrojů a přechodný oběžný majetek bude kryt z krátkodobých zdrojů. Bude tedy nutné navýšit dlouhodobé zdroje a snížit krátkodobé. Pak už je na managementu společnosti zda zvolí dlouhodobé zdroje vlastní či cizí, nebo toto navýšení bude kombinovat z obou zdrojů.

Stálá aktiva		900	Vlastní kapitál	800
			Dlouhodobé závazky	500
Oběžný majetek	Trvalý	400		
	Přechodný	200	Krátkodobé závazky	200

Financování oběžného majetku by mělo splňovat zejména tyto cíle:

- Ø zabezpečovat zdroji potřebnou výši oběžného majetku
- Ø zabezpečovat pružnost financování oběžného majetku, jehož výše podléhá v čase změnám různého rozsahu, ať sezónním či v důsledku jiných výkyvů, jakož i změnám v jeho struktuře
- Ø zabezpečovat vhodnou strukturu zdrojů z hlediska likvidity, rizika a nákladů na finanční zdroje
- Ø být koordinováno s financováním ostatních činností podniku

3.2 Formy krátkodobého financování

3.2.1 Obchodní úvěr

Obchodní úvěr je úvěrem který čerpá odběratel od dodavatele tím, že mu za dodávky platí až po uplynutí sjednané lhůty např. 14, 30, 60 dní i delší dobu. Odběratel je v postavení dlužníka, dodavatel je věřitelem. Na poskytování obchodního úvěru jsou zainteresovány obě strany:

- odběrateli umožňuje nákup i tehdy, nemá-li likvidní prostředky k promptnímu placení
- dodavatel by mnohdy nerealizoval, pokud by nedodávával na úvěr, zajišťuje mu tedy odbyt

Z hlediska nákladů na získání kapitálu je obchodní úvěr považován za levný zdroj, protože se zpravidla poskytuje bezúročně. Nemusí tomu tak ale být vždy. Ve snaze podnítit odběratele k odběru, ale také k rychlému placení, může dodavatel nabídnout odběrateli tzv. SKONTRO tj. slevu z prodejní ceny při okamžitém nebo dřívějšímu zaplacení dodávky.

3.2.2 Krátkodobé bankovní úvěry

Krátkodobými bankovními úvěry rozumíme úvěry poskytované různými bankami jako věřiteli podnikům = dlužníkům na krytí oběžného majetku a financování jeho přírůstků. Vycházíme-li z toho, že oběžný majetek je krátkodobý, pak tomu odpovídá také splatnost těchto úvěrů do 1 roku.
Podmínky čerpání úvěru podniky (poskytování úvěru bankami):

1) Ekonomicky odůvodněná úvěrová potřeba u podniků – potřeba musí být podložena reálnými záměry podniku. Potřeba krátkodobého bankovního úvěru vzniká zejména ze dvou hlavních příčin:
   a) přechodné např. sezónní zvýšení potřeby oběžného majetku
   b) potřeba peněz na úhradu jiných závazků podniku, vyvolaných blokací dříve vynaložených zdrojů v nepeněžních formách majetku (pohledávkách, zásobách,…) u nichž se předpokládá brzké uvolnění a tím i možnost splacení úvěru
2) Dostupnost krátkodobých bankovních úvěrů pro dlužníka = úvěrové schopnosti (bonitě) dlužníka

3) Způsoby úvěrování (čerpání, používání a splácení bankovních úvěrů)
4) Riziko úvěru - pro banky je úvěr rizikovým obchodem a proto požadují zajištění úvěru , což ztěžuje podnikům přístup k těmto úvěrům a pro podniky je úvěr rizikový vzhledem k možnostem ohrožení jeho splácení a placení úroků, které závisí na úrovni hospodaření
5) Náklady krátkodobého bankovního úvěru - jsou podstatným faktorem řízení a využívání úvěrů za strany podniků. Náklady zahrnují:
- úrok z krátkodobého úvěru – vyjádřený úrokovou sazbou (pevnou nebo pohyblivou)
- ostatní náklady spojené s poskytováním úvěru (provize, poplatky za vedení účtu, poplatky při změnách úvěrových podmínek, ručitelská provize,…)

6) Výběr bankovního spojení – resp. výběr banky podle diferenciace sazeb, podmínek úvěrování, metodě jeho poskytování, zajištění, situace na peněžním trhu,…)
7) Administrativní stránka krátkodobého bankovního úvěru – náklady na administrativní náležitosti úvěru

Druhy krátkodobých bankovních úvěrů:

Krátkodobá bankovní půjčka
Je nejjednodušší formou bankovního úvěru. Poskytuje se podnikům samostatně, jednorázově nebo postupně na nespecifikované nebo na stanovené potřeby. Tyto potřeby mohou být vyvolány např. sezónním zvýšením zásob, pohledávek, přechodným ohrožením výplat mezd,…

Revolvingový úvěr
Představuje jistou technickou modifikací bankovního úvěru. Jde o krátkodobý bankovní úvěr, neustále se však obnovující „otáčející se“ (revolve = otáčet se, točit se). Zpravidla je požadován vyšší úrok a poplatek. Někdy bývá řazen ke střednědobým úvěrům.

Lombardní úvěr
Je krátkodobá bankovní půjčka zajištěná movitou zástavou, popř. právy. Poskytuje se novým podnikům, neznámým podnikům nebo podnikům se sníženou konkurenceschopností. Poskytuje se v pevné částce po dobu dohodnuté splatnosti, úročí se celá částka úvěru, bez ohledu na využití úvěrových prostředků (to je věcí podniku). Proto bývá méně používán.

Věcnou zástavou mohou být např.: cenné papíry (nejvhodnější a nepraktičtější), zboží, směnky, platební dokumenty, popř. drahé kovy a cennosti. Zástava nemusí být fyzicky předána bance. Musí být ale zajištěna dispozice banky zástavou pro případ nesplácení úvěru dlužníkem a realizace zástavy.

Kontokorentní úvěr
Poskytuje se na běžném účtu, tzv. kontokorent, na němž má podnik buď své prostředky (kreditní zůstatek), nebo mu banka poskytuje úvěr (debetní zůstatek). Nemá-li podnik na účtu dostatek prostředků, poskytuje mu na tomto účtu banka automaticky úvěr (účet přechází do debetu), a to až dohodnuté stanovené výše do tzv. úvěrového rámce. Přijaté platby podniku se připisují ve prospěch kontokorentního úvěru, snižují = splácení automaticky úvěr. Z tohoto úvěru může podnik krýt pestré potřeby podniků např. běžné výkyvy majetku, sezónní potřeby oběžného majetku,…

Výhodou je pružný způsob poskytování a splácení.Kontokorentní podmínky a varianty jsou různé, pokud jde o výši úročení, výši úvěrového rámce, jištění úvěru, provize za „pohotovost“ úvěru, provize při překročení úvěrového rámce atd. Kontokorentní úvěrování je pružné, úvěr je však relativně drahý (považuje se za nejdražší krátkodobý bankovní úvěr).

Eskontní, diskontní úvěr
Eskontním úvěrem se rozumí odkup směnek bankou pře splatností, se srážkou diskontu (úroku z prodeje směnky bance do její platnosti) popř. se srážkou provize pro banku. Do doby splatnosti poskytuje tedy banka majiteli směnky eskontní úvěr nazývaný též diskontní úvěr. V termínu splatnosti si banka vyinkasuje směnku od směnečného dlužníka. Směnky zde plní pro banku funkci jištění, záruky za úvěr. Banka se stane věřitelem původního směnečného dlužníka. Prodávající držitel se stane druhotným dlužníkem, v případě je ji původní směnečný dlužník směnku nezaplatí.

Negociační úvěr
Je modifikací eskontního úvěru v oblasti zahraničních obchodních vztahů. Jde o eskont směnek vývozce (věřitele) vystavených na dovozce (dlužníka), přičemž eskontující bankou je tzv. Negociační banka (může to být banka dovozce či banka v jiné zemi). Iniciativa k eskontu směnek leží na dovozci, který zprostředkovává, organizuje prostřednictvím svého bankovního spojení eskont směnek vystavených na něho jeho dodavatelem (vývozce) u negociační banky. Zpětný postih vývozce lze doložkou vyloučit.

Protože směnky jsou různého druhu, různě kvalitní, spolehlivé, hledají se možnosti zvýšení kvality, tím že případné eskontovatelnosti a obchodovatelnosti. Vznikají tak **modifikované formy bankovního úvěru** jako např. akceptační a ramboursní úvěr.

Akceptační úvěr
Poskytnutí bankovního úvěru, kdy na žádost klienta (dlužníka) akceptuje směnku vystavenou na ni dlužníkem, tj. zaváže se zaplatit ji za dlužníka ve lhůtě splatnosti. Banka tedy akceptačním úvěrem nedává dlužníkovi peníze, ale přejímá jeho závazek.

Ramboursní úvěr
Je modifikací akceptačního úvěru v oblasti zahraničních obchodních vztahů. Jde o akceptaci směnky vystavené na dovozce (dlužník) vývozcem (věřitel) tzv. ramboursní bankou. Iniciativa vychází od dovozce, který žádá přes své bankovní spojení o akceptování směnek vystavených na něj vývozcem u ramboursní banky. Existuje více forem ramboursního úvěru (podle místa ramboursní banky, jednorázový či opakovaný, kombinovaný a eskontem či nikoli).

Avalový úvěr
Představuje poskytnutí záruky klientovi za zaplacení jeho závazků např. za závazek odběratele vůči jeho dodavateli (zejména zahraničnímu) za dodávky zboží. Banka neposkytuje úvěrem peněžní prostředky, nepřebírá závazek, ale ručí za jeho zaplacení. Za poskytnutí záruky (avalový úvěr) požaduje banka provizi závislou na riziku. Tyto záruky jsou však poskytovány zejména kvalitním klientům.

3.2.3 Ostatní zdroje financování oběžného majetku

Další zdroje, ze kterých může být oběžný majetek financován, jsou:
- ostatní krátkodobé zdroje
- majetkové přeměny
- dlouhodobé zdroje (viz kapitola 4 Dlouhodobé financování)

Ostatní krátkodobé zdroje - závazky vzniklé podnikům z nejrůznějších důvodů např.:

- závazky vůči zaměstnancům v důsledku výplat mezd
- závazky vůči státnímu rozpočtu v důsledku posunu placení daní
- závazky z plateb pojistného sociálního a zdravotního pojištění
- krátkodobé výpůjčky od jiných podniků, podniků v holdingu či majetkových seskupeních
- závazky vůči společníkům z titulu výplat podílů na hospodářském výsledku
- závazky z emise krátkodobých cenných papírů
- přijaté zálohy
- závazky k náhradě škod různým subjektům apod.

Financování oběžného majetku přeměnami majetku - K těmto formám patří zejména:

- obnova (nákup) spotřebovaného oběžného majetku z tržeb podniku, část tržeb odpovídající spotřebovanému materiálu je třeba dát na jejich obnovu, nemá-li dojít ke snižování a omezování činnosti podniku
- financování složek majetku (oběžného, fixního a finančních investic), kdy měníme strukturu oběžného majetku z odpisů
- prodej nepeněžního majetku
- faktoring – prodej pohledávek našeho podniku bankám či specializovaným finančním institucím, prodávající podniky těží z toho, že rychle získávají platební prostředky

4 Dlouhodobé financování

Součástí investičního rozhodování podniku je i financování pořízení, obnova či rozšíření investičního majetku, tj. financování investic. Na rozdíl od krátkodobého financování oběžného majetku má financování investic dlouhodobý charakter a proto se označuje jakou dlouhodobé financování.

Financování investic by teoreticky mělo vycházet ze zásady, že dlouhodobý majetek je třeba krýt dlouhodobými zdroji. Cílem financování investic je zabezpečit finanční zdroje na efektivní investice s co nejnižšími průměrnými náklady a nenarušit podstatně finanční riziko firmy.

Hlavní zdroje dlouhodobého financování investic akciové společnosti mohou být:

a) interní zdroje = samofinancování (odpisy, nerozdělený zisk, dlouhodobé rezervy)
b) externí zdroje (emitované akcie, podílové listy, dlouhodobé úvěry, obligace, finanční leasing, investiční dotace,…)

4.1 Odpisy jako interní zdroj financování

Odpisy hmotného a nehmotného investičního majetku jsou rozhodujícím zdrojem interního financování podniku.

Odpisy jsou peněžním vyjádřením postupného opotřebení hmotného a nehmotného majetku za určité období. Jejich hlavní funkcí je zabezpečit přenos ceny tohoto majetku do nákladů. Jako součást provozních nákladů ovlivňují cenovou tvorbu (kalkulaci nákladů), výši celkových nákladů podniku a tím i výši dosaženého zisku a základnu zdanění. Tím, že ovlivňují daňový základ, slouží odpisy i jako nástroj přerozdělování finančních zdrojů mezi podniky a státem.

Odpisy jsou sice nákladem, ale nejsou peněžním výdajem v daném čase. Jsou nepeněžitým nákladem, který snižuje celkový i nerozdělený zisk podniku. Z hlediska finančního hospodaření podniku jsou tedy odpisy přirozeným a stabilním interním finančním zdrojem pro obnovu, příp. i rozšíření dlouhodobého majetku podniku.

Výši odpisů hmotného a nehmotného majetku v jednotlivých letech určuje zvolená metoda odpisování, celková odpisová základna a příslušné sazby odpisů. Odpisovou základnu určuje objem a struktura majetku a jeho ocenění. Odpisuje se z tzv. vstupní ceny, kterou může být:

- cena pořizovací (celková částka na pořízení + ostatní náklady na pořízení např. doprava)
- cena reprodukční (vyjadřuje aktuální cenovou úroveň)
- vlastní náklady (v případě pořízení či výroby ve vlastní režii)

Zásadní otázkou odpisové politiky je správné stanovení odpisových norem, jež by měly zohledňovat jak fyzickou, tak i morální dobu životnosti, případně promítat i míru a intenzitu využití tohoto majetku.

4.1.1 Metody odepisování

Zvolená metoda odpisování určuje rozložení odpisů během doby životnosti. Převažující formou jsou odpisy v závislosti na čase, méně se odpisuje v závislosti na výkonu stroje či zařízení.

Obecně lze vymezit následující metody odpisování:

a) **Lineární** (proporcionální) – kdy se odpisuje rovnoměrně stejným odpisovým procentem ze vstupní ceny majetku po celou dobu odpisování (resp. životnosti). Jde o metodu jednoduchou, administrativně nenáročnou, pomocí níž se rovnoměrně zatěžují náklady a ovlivňuje daňový

základ či úroveň rentability činnost podniku. Ne vždy vyjadřuje reálný průběh opotřebení a může způsobovat zastarávání techniky.

b) **Degresivní** (akcelerační, zrychlené) – kdy objem odpisů v čase klesá. Zpočátku doby životnosti se odpisují vyšší částky a postupně se snižují. Znamená to pro podniku rychlejší akumulaci vnitřních finančních zdrojů na začátku fungování majetku, což umožňuje rychlejší obnovu techniky, modernizaci, čímž se snižuje riziko morálního zastarávání.

c) **Progresivní** – kdy výše ročních odpisů v čase roste. Lze ji využít v případě, když hodlá firma z různých důvodů vykázat vyšší zisk počátkem životnosti majetku. Přesun odpisů do zisku jí může umožnit výplatu vyšších dividend a tím zvýšení hodnoty akcií, na druhé straně však stojí vyšší daňová povinnost. Z finančního hlediska jde tedy o nevýhodný postup.

d) **Nerovnoměrné** (či stupňovité) odpisování znamená určitou kombinaci předchozích přístupů. Využívají se různé postupy, např. v prvním roce či v prvních letech fungování daného zařízení se odpisují vyšší částky (rovnoměrně nebo stupňovitě) a pak následují lineární odpisy.

V praxi se většinou u staveb a budov používá lineárního způsobu odpisování, u strojů či zařízení převládají zrychlené odpisy.

4.1.2 Odpisová politika v ČR v současném období

Odpisová politika se v současnosti řídí ustanoveními zákona o účetnictví a zákona o daních z příjmů.

Účetní odpisy by měly zachytit reálnou výši opotřebení majetku v cenách produkce. Podniky si je určují samy a postupují v souladu s odpisovým plánem, který určuje měsíční částky odpisů.

Daňové odpisy jsou vymezeny zákonem o daních z příjmů jako součást výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jsou odpočitatelnou položkou z daň. základu. Stanoví se za roční zdaňovací období, a to ve výši taxativně vymezené tímto zákonem. Jsou zde také stanoveny odpisové skupiny a koeficienty pro rovnoměrné a zrychlené odepisování.

4.2 Podnikový zisk a faktory jeho růstu

Zisk podniku, zejména ve svém relativním vyjádření v poměru k vloženému kapitálu, je jedním z nejdůležitějších měřítek úspěšnosti podnikání, jeho efektivnosti: výrazně ovlivňuje tržní hodnotu firmy, která je v moderní finanční teorii chápána jako hlavní cíl finančního řízení podniku.

Zisk podniku závisí na celé řadě faktorů. Pro účely analýzy a plánování zisku se obvykle všechny tyto faktory soustředí do 4 hlavních:

a) **velikost realizované produkce** – je závislá na objemu výroby a změnách stavu zásob, růst realizace zvyšuje zisk. Zisk se vykazuje i u těch výrobků, které nebyly zaplaceny a z tohoto nezaplaceného zisku se musí odvádět daň.
b) struktura realizace – podnik vyrábí celou řadu výrobků s různým ziskem a celkový zisk se může měnit v závislosti na zvyšování či snižování podílu ziskovějších či méně ziskových výrobků.
c) cena realizované produkce – ovlivňuje podnikový zisk přímo úměrně. Při monopolním postavení je možné ceny ovlivňovat a even. je využít k růstu zisku.
d) **náklady na jednotku realizace** – ovlivňují podnikový zisk nepřímo, podnik je může výrazně ovlivňovat technicko-organizačními opatřeními, závisí také na cenách vstupu, včetně mzdových nákladů.

Konečnou výši zisku, použitelnou na financování investic podniku, získáme po odečtení řady dalších plateb např.: na tvorbu rezervního fondu a jiných fondů, výplatu dividend, výplatu tantiém (odměn vedoucím funkcionářům a.s.),…

4.3 Zdanění zisku a nerozdělený zisk

Daň ze zisku ovlivňuje velikost zisku určeného k samofinancování, na druhé straně může být využita i k stanovení minimálně potřebného zisku, který podnik musí dosáhnout, chce-li splnit své záměry ve finanční politice.

Model určení minimálně potřebného zisku

$$\mathbf{Z = T\,(\,Z - O + P) + Z_r + Z_d + Zi}$$

Upravit lze následovně

$$\mathbf{Z = \frac{T\,(\,P - O\,) + Z_r + Z_d + Zi}{1 - T}}$$

Z = minimálně potřebný zisk
T = daňová sazba v relativním vyjádření
O = odpočitatelné položky ze zisku pro účely zdanění
P = připočitatelné položky k zisku pro účely zdanění

Z_r = zisk na tvorbu rezervního fondu
Z_d = zisk na dividendy
Z_d = zisk na investice

Příklad: Podnik hodlá ze zisku posílit rezervní fond ve výši 200 tis. Kč, na dividendách vyplatí 500 tis. Kč a věnovat na investice 1 mil Kč. Daň ze zisku činí 35%, Předpokládá, že připočitatelné položky budou činit 10 tis. Kč, odpočitatelné 20 tis. Kč.
Jaký účetní zisk před zdaněním musí podnik vytvořit, aby splnil své finanční záměry?

$$Z = \frac{0{,}35(10\,000 - 20\,000) + 200\,000 + 500\,000 + 1\,000\,000}{0{,}65} = \frac{1\,696\,500}{0{,}65} = 2\,610\,000 \text{ Kč}$$

Podnik musí vytvořit účetní zisk před zdaněním ve výši přes 2,6 mil. Kč.

Model se může přirozeně modifikovat s ohledem na konkrétní pravidla, platná pro rozdělování zisku a systém zdanění.

Poslední položkou celého rozdělování zisku je **nerozdělený (zadržený) zisk**. Často se rozlišuje nerozdělený zisk běžného roku a nerozdělený zisk minulých let. Zachycuje:

Nerozdělený zisk na počátku
+ zisk po zdanění běžného roku
- výplata dividend, even. tvorba fondů ze zisku
nerozdělený zisk

Přednosti samofinancování spočívají zejména v tom, že se nezvyšuje počet akcionářů či věřitelů a tím i kontrola nad činností managementu. Nevznikají náklady emise, snižuje se finanční riziko z vyššího zadlužení. Samofinancování umožňuje i financování investic s vyšším rizikem, na které je obtížné zajistit externí zdroje financování.

Nevýhodou samofinancování ze zisku je malá stabilita zadrženého zisku s ohledem na vysokou pohyblivost celkového podnikového zisku a snahu uskutečňovat politiku stability dividend.

4.4 Externí zdroje financování investic

Externí financování umožňuje přesněji reagovat na potřebné změny podnikového majetku v souvislosti se změnou situace na trhu, umožňuje také rychlejší a rozsáhlejší tvorbu podnikového kapitálu při zakládání podniku. Externí zdroje jsou rozmanitější než interní. Zapojení externích zdrojů financování přináší s sebou i některé problémy (např. rozšiřuje počet společníků či věřitelů, zvyšují se náklady podniku atd.).

Nejobvyklejšími formami externích zdrojů financování investic akciové společnost jsou:

1. **Akcie** (cenný papír, který osvědčuje práva jeho majitele a jeho vlastnický podíl na podnikovém kapitálu), z hlediska financování je významné členění akcií dle rozsahu práv akcionářů na:
   - *kmenové akcie* (majitel pobírá plnou/pohyblivou dividendu a má právo se zúčastnit hlasování na valné hromadě)
   - *prioritní akcie* (majitelé obvykle nemají hlasovací právo, jsou charakteristické zpravidla stálou výši dividend bez ohledu na zisk)
2. **Obligace** (cenný papír, který vyjadřuje závazek dlužníka vůči majiteli) Jde o obligace emitované podnikem, nakoupené obligace jsou součástí finančního majetku podniku, o dlouhodobý úvěrový cenný papír, charakteristický těmito znaky:
   - splatností za určitou dobu (even. převedení na jiný cenný papír)
   - předem stanoveným zákonem
   - nemožností věřitele podílet se na rozhodování podniku.

Z hlediska financování podniku mají obligace především tyto **výhody**:

- Ø úrok (cena získaného kapitálu) je pevně stanoven, majitel obligace se obvykle nepodílí na zvýšeném zisku,
- Ø placený úrok z obligací je obvykle nižší než dividenda z kmenových i prioritních akcií,
- Ø akcionáři neztrácejí svou kontrolu nad činností podniku při vyšším využívání obligací,
- Ø úrok z obligací je plně odpočitatelnou položkou pro účely daně ze zisku,
- Ø pružnost v tvorbě finanční struktury při even. předčasném splacení obligace

Nevýhody:

- Ø nutnost pevné splátky, zejména v případech, kdy zisk kolísá
- Ø vysoké riziko změn podmínek, za kterých byly obligace emitovány s ohledem na dlouhou dobu jejich splacení,
- Ø emisní náklady
- Ø zvyšování finančního rizika, což od určité míry zadluženosti znamená podstatné zvýšení nákladů na pořízení kapitálu

3. **Ostatní dlouhodobé a střednědobé dluhy (úvěry**) – vznikají individuální smlouvou mezi věřitelem nebo dlužníkem, nerealizují se prostřednictvím anonymního upisování obligací, ale konkrétní smlouvou s bankami a jinými finančními institucemi, nebo přímo s kapitálově silnými společnostmi.

4. **Finanční leasing**

4.5 Leasingové financování

Podniky většinou pořizují svůj fixní majetek nákupem od dodavatelů. Jinou formou pořízení fixního majetku může být jeho pronájem (leasing) od speciálních organizací za určitou úhradu.Leasing můžeme definovat jako pronájem různých částí majetku (strojů, budov, výrobků dlouhodobé spotřeby) za sjednané nájemné buď na určité období nebo na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou.

Při leasingu pronajímatel na základě smlouvy umožňuje nájemci nejen užívání předmětu, ale často i poskytnutí servisních služeb, spojených s nájmem (např. údržby, opravy) nebo přenechání předmětu po určité době bezplatně do jeho vlastnictví. Po celou dobu pronájmu je fixní majetek ve vlastnictví pronajímatele, který jej také odepisuje. Není tedy součásti majetku nájemce.

Hlavní druhy leasingu jsou:

a) **Provozní (operační) leasing** – má krátkodobý charakter, zahrnuje jak finanční službu pronajímateli, tak i udržovací službu, používá se u speciálních strojů, nájemní smlouva je obvykle dohodnuta na kratší dobu než je očekávaná životnost.
b) **Finanční leasing** – je dlouhodobý, neposkytují se při něm servisní služby, není vypověditelný a platby za nájemné musí plně uhradit cenu pronajatého zařízení.
c) **Prodej a zpětný pronájem** - spočívá v tom, že podnik prodá svůj existující majetek leasingové společnosti a zpětně si majetek od ní pronajme, touto operací získá podnik peněžní prostředky, ale ztratí vlastnické právo k prodanému majetku.

Výhody leasingu

- umožňuje pořídit majetek bez jednorázového vynaložení peněžních prostředků,
- snižuje se riziko spojené s investováním,
- omezuje se možnost morálního zastarání fixního majetku podniku,
- zvyšuje se konkurenční schopnost podniku, který může pružně reagovat na změny poptávky, bez zajišťování investic
- leasingové platby jako součást nákladů snižují zisk podniku pro účely zdanění

Nevýhodou je především to, že náklady s ním spojené jsou pro firmu s dobrou finanční pozicí obvykle vyšší, než náklady spojené s pořízením na úvěr či z vlastních zdrojů.

5 Závěr

5.1 Shrnutí

Podniky používají pro své financování celou řadu finančních zdrojů. Při volbě zdroje jsou nejdůležitějším kritériem náklady na pořízení tohoto zdroje.

Krátkodobé financování zatěžuje likviditu podniku pravidelným vyplácením splátek Mezi krátkodobé finanční zdroje řadíme především obchodní a bankovní úvěry. Doplňkovým zdrojem mohou být tzv. ostatní zdroje (tedy ostatní závazky), které ale nejsou pro podnik příliš vhodné z hlediska pověsti podniku..

Dlouhodobé externí financování představuje hlavně financování pomocí akcií a emisí obligací. Při financování pomocí akcií rozlišujeme mezi financováním kmenovými akciemi a prioritními akciemi. Obligace je výhodné emitovat, když podnik potřebuje velké množství finančních prostředků s dlouhou dobou splatnosti. Za nevýhodu můžeme považovat především nákladovost emise. Dlouhodobé interní financování označované také jako samofinancování je sice velmi levnou, ale dlouhodobě nejistou formou financování. Stále oblíbenější formou dlouhodobého financování se stává leasing.

5.2 Otázky k opakování

1. Jaké lze rozlišit systémy financování oběžného majetku?
2. Uveďte a popište formy krátkodobého financování oběžného majetku.
3. Uveďte příklady druhů krátkodobých úvěrů a krátce je vysvětlete.
4. Objasněte pojem faktoring.
5. Objasněte hlavní metody odepisování používané v ČR.
6. Charakterizujte hlavní zdroje externího financování investic.
7. Charakterizujte hlavní druhy leasingu a výhody leasingového financování.

Literatura a zdroje čerpání informací:

[1] VALACH, Josef. *Finanční řízení podniku.* Vydání II, 2.dotisk. Praha: EKOPRESS, 2003, 324 stran. ISBN 80-86119-21-1

[2] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční účetnictví I.* 1. vydání. Brno: Vydavatelství MU, 2003, 208 stran. ISBN 80-210-3161-1

[3] VALACH, Josef. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování II.část.* 1. vydání. Praha: VŠE Praha, 1996, 130 stran. ISBN 80-7079-067-9

[4] ŠEVČÍK, Aleš. *Bankovnictví I.* 1. vydání. Brno: Vydavatelství MU, 2002, 159 stran. ISBN 80-210-3019-4

[5] KONEČNÁ, Dagmar. *Bakalářská práce – Externí zdroje financování* , MU 1998

[6] Internetové zdroje: www.imaturita.cz - sekce ekonomie